

ДІАГНОСТИКА ПОРУШЕНЬ МОВЛЕННЯ

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент Скірко Ганна Захарівна

Кафедра: Дошкільної та початкової освіти, 8 корпус, ауд. 103

E-mail: annaskirko47@gmail.com

Телефон: 0999113448

Інші засоби зв'язку: Moodle, Viber

Освітня програма, рівень вищої освіти:	Дошкільна освіта Магістерський						
Статус дисципліни:	Вибіркова						
Кредити ECTS	5	Навч. рік:	2020-21	Рік навчання	2	Тижні	12
Кількість годин	150	Кількість змістових модулів	8	Лекційні заняття – 12 Практичні заняття – 34 Самостійна робота – 104			
Вид контролю:	залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10882						
Консультації:	середа, з 10:00 до 11:30, 8 корпус, ауд. 103; за попередньою домовленістю						

ОПИС КУРСУ

Вивчення навчальної дисципліни «Діагностика порушень мовлення» передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі дошкільної освіти відповідно до світових тенденцій та національного досвіду України. На сьогодні передбачено різні форми організації освіти і соціалізації дітей із вадами психічного, фізичного та (або) розумового розвитку в умовах загальноосвітніх установ для дітей із нормальним розвитком (так зване інтегроване та інклюзивне навчання і виховання). Тому, сучасний педагог дошкільної освіти повинен мати знання про специфіку дітей з особливостями психофізичного розвитку, уміти організувати освітній процес з опорою на принципи корекції і компенсації порушення, уникнути помилок у визначенні шляхів і методів навчання і виховання дитини

Курс має на меті забезпечити засвоєння здобувачами вищої освіти знань теоретичних основ діагностування мовленнєвих вад у дітей дошкільного віку, та впровадження в практику найбільш продуктивних методик діагностування дітей з тяжкими порушення мови.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- визначати актуальні проблеми психолого-педагогічної та спеціальної (логопедичної) діяльності, знаходити ефективні шляхи їх вирішення;
- орієнтуватися в загальнодидактичних, спеціальних та логопедичних поняттях;
- аналізувати стан сучасної логопедичної та психолого-педагогічної допомоги дітям з мовленнєвими порушеннями на основі теоретичного опрацювання спеціальної літератури;
- робити порівняльний аналіз поглядів різних вчених на етіологію та механізми мовленнєвих розладів;
- володіти спеціальною науковою термінологією;
- проводити логопедичне обстеження дітей дошкільного віку, використовуючи спеціальні методи та прийоми диференційної діагностики;

- організовувати ефективну корекційно-розвивальну роботу з логопатами різного віку та консультативну роботу з батьками дітей-логопатів;
- застосовувати ефективні засоби профілактики мовленнєвих порушень у дітей

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Бондарь В. І., Синьов В. М. Дефектологічний словник. Київ : «МП Леся», 2001. 528 с.
2. Логопедія : підручник. / за ред. М. К. Шеремет. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 672 с.
3. Мартинчук О. В. Основи корекційної педагогіки. Київ, 2010. 288 с.
4. Основи інклюзивної освіти / за заг. ред. А. А. Колупасвої. Київ : «А. С. К.», 2012. 308 с .
5. Савченко М. А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей. Тернопіль : Книга – Богдан, 2007. 160 с.

Невід’ємну частину курсу складає система електронного забезпечення навчання – Moodle, в якій розміщуються допоміжні матеріали до компонентів дисципліни, тестові завдання для самоперевірки, зміст лекцій, а також презентаційний матеріал до змісту лекцій. Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10882>

ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточні контрольні заходи

Поточне оцінювання

- виконання навчальних тестів до кожного розділу (максимально 16 балів);
- експрес-контроль під час аудиторних занять, термінологічний диктант (максимально 12 балів) – під час проведення лекційних занять;
- підготовка практичних завдань з дисципліни (максимально 16 балів) – до кожного практичного заняття;
- презентація й обговорення практичного завдання (максимально 16 балів) – до кожного практичного заняття.

Підсумкове оцінювання:

Усна відповідь на заліку (максимально 10 балів) передбачає розгорнуте висвітлення теоретичних питань. Перелік питань надано на сторінці курсу у Moodle

Виконання творчого завдання (максимально 20 балів) здійснюється на заліковому тижні. Публічний захист є обов’язковою вимогою для зарахування результатів за даними видами робіт.

Підсумкове електронне тестування за результатами вивчення курсу у повному обсязі (максимально 10 балів).

Контрольний захід	Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль		60%
Виконання навчальних тестів	До кожного розділу	12 %
Експрес-контроль, термінологічний диктант	Під час проведення лекційних занять	16 %
Підготовка практичних завдань	До кожного практичного заняття	16 %
Презентація й обговорення практичного завдання	До кожного практичного заняття	16 %
Підсумковий контроль		40%
Підсумкове тестування	Залікова сесія	10%
Творче завдання	Залікова сесія	20%
Усна відповідь на питання	Залікова сесія	10
Разом		100%

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Види і форми освітнього процесу	Критерії та показники оцінки навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти
Експрес-контроль	Оцінюється: – 2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки. – 1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми
Виконання практичного завдання та його презентація	Оцінюється: – 4 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав глибоку обізнаність щодо теми завдання, розуміння сутності досліджуваної проблеми: виявив навички взаємодії з аудиторією, запропонував питання для групового обговорення. – 3 бали отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання: під час презентації виказав розуміння сутності досліджуваної проблеми: запропонував питання для групового обговорення. – 2 бали отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо теми дослідження, але під час обговорення проблемних питань, виявив певну активність, запропонував шляхи пошуку відповідей на проблемні запитання, або виконав завдання у повному обсязі, але не брав участі у презентації результатів. – 1 бал отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури доповіді та/або без презентації; під час виконання завдання припускався певних помилок. – 0 балів отримує студент, який не виконав завдання або виконав його принципово неправильно. У таких випадках студенту надається одна можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття
Підсумковий семестровий контроль: залік	1. Оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу: тестовий контроль (10 б.) відповіді на питання (10 б.) 2. Оцінювання рівня опанування самостійною пізнавальною, пошуковою та аналітичною активністю в практичній частині дисципліни: творче завдання (20 балів)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1.			
Лекція 1	Теоретичні основи мовленнєвих вад	Термінологічний диктант, експрес-контроль	2
Практичне 2	Логопедична діагностика мовленнєвих вад	Підготовка, презентація й обговорення практичного завдання	4
	Тестування	Навчальний тест: розділ 1	2
Змістовий модуль 2.			
Практичне 3	Особливості діагностичної роботи в умовах різних типів навчальних закладів для дітей із мовленнєвими патологіями	Підготовка, презентація й обговорення практичного завдання	4
	Тестування	Навчальний тест: розділ 2	2
Змістовий модуль 3.			
Лекція 5	Діагностика порушень звуковимови (фонаційного оформлення висловлювання)	Термінологічний диктант, експрес-контроль	2
Практичне 6	Діагностика порушень темпу мовлення, голосу	Підготовка, презентація й обговорення практичного завдання	4
	Тестування	Навчальний тест: розділ 3	2
Змістовий модуль 4.			
Лекція 7	Діагностика порушення структурно – семантичного оформлення висловлювання	Термінологічний диктант, експрес-контроль	2
Практичне 8	Диференційна діагностика загального недорозвинення мовлення (ЗНМ)	Підготовка, презентація й обговорення практичного завдання	4
	Тестування	Навчальний тест: розділ 4	2
Змістовий модуль 5.			
Лекція 9	Діагностика подібних порушень усного мовлення	Термінологічний диктант, експрес-контроль	2
Практичне 10	Діагностика загального недорозвитку мовлення та інших порушень	Підготовка, презентація й обговорення практичного завдання	4
	Тестування	Навчальний тест: розділ 5	2
Змістовий модуль 6.			
Лекція 11	Диференціальна діагностика дисграфій	Термінологічний диктант, експрес-контроль	2
Практичне 12	Диференціальна діагностика дислексій	Підготовка, презентація й обговорення практичного завдання	4
	Тестування	Навчальний тест: розділ 6	2
Змістовий модуль 7.			
Лекція 13	Історія становлення логопедії як науки	Термінологічний диктант, експрес-контроль	2

Практичне 14	Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі	Підготовка, презентація й обговорення практичного завдання	4
	Тестування	Навчальний тест: розділ 7	2
Змістовий модуль 8.			
Практичне 15	Інклюзія – стратегія міжнародного законодавства	Підготовка, презентація й обговорення практичного завдання	4
	Тестування	Навчальний тест: розділ 8	2

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА та ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Аніщук А. М. Основи дефектології та логопедії : навч.-метод. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 175 с.
2. Колишкін О. В. Вступ до спеціальності Дефектологія: навчальний посібник. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2006. 288 с.
3. Крутій К. Л. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Запоріжжя : ЛПС-ЛТД, 2005. 208 с.
4. Логопедія : підручник / за ред. М. К. Шеремет. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856с.
5. Мартинчук О. В. Основи корекційної педагогіки : навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта». Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 288 с.
6. Малярчук А. Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих вад : у 2-х ч. Київ : ЛТД, 2005. I ч. 272 с.; II ч. 183с.
7. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку : науково-методичний посібник. Київ : КНТ, 2008. 256 с.
8. Ревуцька О. В. Диференційна діагностика мовленнєвих вад : навч. посіб. Бердянськ: ФОП Ткачук О.В. 2014. 200 с.
9. Савченко М. А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. 160 с.
10. Синьов В. М., Коберник Г. М. Основи дефектології : навч. посіб. Київ : Вища школа, 1994. 143 с.
11. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14>.
12. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
13. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні». URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2013_23.3_68.
14. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача : навч. посіб. Харків, 2009. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
15. Закон України «Про охорону дитинства». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>.
16. Закон України «Про професійно-технічну освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/103/98%D0%B2%D1%80>.
17. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021.
18. Наказ Міністерства освіти про затвердження положення про логопедичні пункти системи освіти. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0059-93>.
19. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України № 852 від 15.09.2008 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-08>.
20. Положення про шкільну психолого-медико-педагогічну комісію, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.09.96 N 278. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0518-96#Text>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються. Комунікації між викладачем і здобувачами вищої освіти відбувається в аудиторії, у системі електронного забезпечення навчання Moodle, а також в рамках запланованих для цього курсу консультацій.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>.

Головне очікування від всіх учасників освітнього процесу (викладача та студентів) – свідоме налаштування на неупереджений і відповідальний аналіз власних і чужих думок, максимально можливе дотримання норм Кодексу академічної доброчесності Запорізького національного університету під час підготовки до виступів на практичних заняттях і написання індивідуальних завдань. Курс має сприяти формуванню розуміння відповідальності за кожну висловлену думку і підготовлений текст, обережність і виваженість у формулюванні власної концептуальної позиції.

Використання комп'ютерів, телефонів на занятті.

Використання на заняттях мобільних телефонів, ноутбуків, планшетів можливе тільки за умови необхідності пошуку інформації з теми лекції за завданням лектора. Під час виконання заходів контролю (тестування, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Cisco Webex та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. (зіпосилання на сторінку сайту)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методу проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.